

УДК 338; 366.1

Федишин І.Б.

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

ІНТЕРНЕТ ТА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ НАСЛІДКИ РОЗВИТКУ НОВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ В СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Fedyshyn I.

INTERNET AND SOCIAL AND ECONOMIC CONSEQUENCES OF DEVELOPMENT OF NEW TECHNOLOGIES IN MODERN SOCIETY

Широке проникнення засобів і послуг зв'язку в усі сфери життєдіяльності суспільства змушує людей (від окремих громадян до фахівців у різних галузях економіки і менеджерів компаній-операторів) орієнтуватися в усьому їх швидкозмінливому різноманітті для здійснення найбільш ефективного вибору. За останні 10-15 років завдяки розвитку технологій і формуванню нового попиту користувачів докорінно змінилася і концепція розвитку бізнесу.

Зараз технології е-бізнесу – один із важливих інструментів сучасної конкурентної боротьби. Вплив електронного бізнесу змінює всі форми діяльності великих і малих підприємств – від розробки продуктів до продажу товарів на ринку. Головним джерелом ринкової сили стає інтелект, втілений у організаційні структури дослідницьких і ринкових корпорацій, які створюють нові ІТ й утримують контроль над ними [1].

Звичайно, суспільні відносини, що виникають при використанні інформаційно-комунікаційних технологій в підприємницькій діяльності, потребують регулювання, в тому числі і правовими засобами. Проте, на жаль, право сьогодення, базуючись на реаліях світу, яким він був до того, як “цифрова революція” стала реальністю, в більшості випадків виявляється нездатним адекватно реагувати на зміни у суспільних відносинах, викликані появою новітніх технологій. Бізнесмени, які займаються електронною комерцією вже сьогодні, не можуть з достатнім ступенем ймовірності передбачити, як питання, з якими вони стикаються в процесі здійснення підприємницької діяльності в Інтернеті, будуть вирішені при застосуванні сучасного права.

Інтернет – всесвітнє об'єднання мереж передачі даних – є продуктом конвергенції обчислювальних систем і телекомунікацій. Будучи мережею інтерактивних мереж та принципово новим засобом надання інформаційних послуг, Інтернет уникає переважної більшості правових обмежень щодо контенту, але, використовуючи канали зв'язку, функціонування яких унормовано телекомунікаційним правом, не може оминати регулювання інфраструктури. Так, наприклад, Директива щодо електронної комерції, не регулюючи змісту комерційної інформації, для якої Інтернет є каналом розповсюдження, містить низку правил, що стосуються постачальників послуг з передавання такої інформації – “провайдерів послуг інформаційного суспільства”.

Нові інформаційні технології дали не тільки унікальні можливості для більше активного й ефективного розвитку економіки, політики, держави й суспільства, але й стимулювали виникнення й розвиток негативних процесів. Одним з них є поява комп'ютерної злочинності.

Цьому сприяє і постійний ріст користувачів персональних комп'ютерів і мережі Інтернет. Це в свою чергу призвело до виникнення нових негативних явищ: атак хакерів на web-ресурси, Інтернет-шахрайств, поширення комп'ютерних вірусів і СПАМів, розповсюдження дитячої порнографії і виникнення кібертероризму.

По оцінках експертів з питань боротьби з комп'ютерною злочинністю правоохоронних органів країн Центральної й Східної Європи, прибутки від злочинної діяльності у сфері використання електронно-обчислювальних машин (назва із ст. 361 КК) посідають третє місце після доходів від наркоторгівлі і продажу зброї, а нанесені збитки уже зараз оцінюються мільярдами доларів. Тільки в США щорічно економічні збитки від такого роду злочинів становлять біля \$100 млрд.

Характерною рисою комп'ютерних злочинів є їх дуже висока латентність й надмірно великі розміри нанесених збитків. Інформація про комп'ютерні злочини не завжди стає загальновідома, як свідчать наукові дослідження, тільки 10 – 15% комп'ютерних злочинів стають надбанням гласності тому, що організації, які постраждали в їх наслідок, із боязні втратити репутацію чи його повторного вчинення у їх відношенні, досить неохоче надають інформацію про такі протиправні дії [1].

В даний час користувачі Інтернету як особлива цільова аудиторія стають об'єктом не тільки соціологічних, а й соціально-психологічних досліджень. Найактивніше досліджуються особливості групової взаємодії, закономірності формування і характеристики функціонування віртуальних спільнот, ймовірність виникнення "наркотичного" типу залежності від Інтернету, стереотипи створення і сприйняття соціальних об'єктів в кіберпросторі, перспективи перенесення в реальну діяльність людей навичок і умінь, придбаних у віртуальній реальності. Отже, говорячи про аудиторію Інтернету, необхідно брати до уваги, що існує певний освітній і майновий ценз для віднесення до цієї специфічної групи.

На думку ряду дослідників, негативний вплив Інтернету перебуває в прямій пропорції від особистості користувача. Завдяки спілкуванню в Інтернеті люди, схильні до створення залежностей, компенсують свої потреби в спілкуванні і почуття захищеності. Найчастіше Інтернет-залежність - це наслідок гіперкомпенсації внутрішньоособистісних проблем людини. Фахівці стверджують, що люди, «підсіли» на Інтернет, в дійсності дуже часто самотні або мають проблеми в спілкуванні. Кімберлі Янг з'ясувала, що велика частина Інтернет-залежних (91%) користується сервісами Інтернет, пов'язаними зі спілкуванням [2]. Іншу частину залежних приваблюють інформаційні сервіси мережі.

За даними досліджень, кількість молоді в Інтернеті росте швидше, ніж кількість представників інших вікових груп. В якості причин, що сприяють формуванню Інтернет-залежності, різні автори виділяють анонімність, доступність, невидимість, множинність, безпеку, простоту використання [2].

Слід підкреслити, що можливі підходи до формування соціально-збалансованої політики щодо використання інформаційних технологій в значній мірі пов'язані з розробкою цільових комплексних програм інформатизації на державному, галузевому та місцевому рівнях і виробленням загальних принципів і рекомендацій щодо розвитку технологій задля уникнення їх негативного впливу на суспільство.

Список використаних джерел:

1. Федішин І.Б. Електронний бізнес та електронна комерція (опорний конспект лекцій для магістрів спеціальності 8.18010012 «Управління інноваційною діяльністю») / І.Б. Федішин. – Тернопіль, ТНТУ імені Івана Пулюя, 2016. – 155 с.
2. Кузнецов К.В., Данилейко А.А., Лагусев Ю.М. Исследования Интернет-зависимости [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://jurnal.org/articles/2011/psih8.html>